Hukuk Bölümü 2013/1637 E. , 2013/1850 K.

- **DAHA ÖNCE ADANA 2.İDARE MAHKEMESİ'NIN 05.10.2010 GÜN VE 2009/126 ESAS, 2010/1081 KARAR SAYILI KARARI ILE DAVACILARA TAZMINAT ÖDEMEYE MAHKUM EDILEN DAVALININ, BU TAZMINATA EKLENMESI GEREKEN FAIZIN ÖDENMESI ISTEMI ILE DAVACILAR TARAFINDAN YAPILAN BAŞVURUYU REDDETMESI ÜZERINE AÇILAN IDARI IŞLEMIN IPTALI DAVASININ, İDARİ YARGI YERİNDE GÖRÜLMESI GEREKTIĞI**
  - UYUŞMAZLIK MAHKEMESİNİN KURULUŞ VE İŞLEYİŞİ HAKKINDA KANUN (2247) Madde 10

"İçtihat Metni"

Davacılar : 1.R.İ. 2.A.İ.

Vekili : Av. T.K.

Davalı : Adana Büyükşehir Belediyesi Başkanlığı

Vekili : Av. S.G.

O L A Y : Davacılar vekili dava dilekçesinde özetle; müvekkillerinin çocuğunun 04.10.2008 günü sulama kanalına düşerek hayatını kaybettiğini, davalı idarenin ihmali sonucu meydana gelen olay nedeni ile davalı hakkında Adana 2. İdare Mahkemesi'nde maddi ve manevi tazminat davası açıldığını; yapılan yargılama neticesinde Adana 2.İdare Mahkemesi'nin 05.10.2010 gün ve 2010/01081 Esas sayılı kararı ile davacılar lehine, idareye başvuru tarihi olan 12.11.2008 tarihinden itibaren işleyecek yasal faizi ile birlikte, 20.000 TL maddi ve 40.000 TL manevi tazminatın davalıdan alınarak davacılara verilmesine hükmedildiğini; hükmedilen tazminatın tahsili amacı ile davalı aleyhine Adana 3. İcra Dairesi'nin 2012/8430 Esas sayılı dosyasında takip başlatıldığını, takibin kesinleştiğini; ancak davalının, ilk olarak idareye başvurulması gerektiğini belirterek davacılara ödeme yapmadığını; bunun üzerine idareye başvuru yapıldığını; davalı idarenin ödemeyi gerçekleştirdiğini; ancak, kararın verildiği 05.10.2010 tarihinden yasanın çıktığı 05.07.2012 tarihine kadar olan işlemiş faizi ödemediğini; bu nedenle davalı idareye tekrar başvuru yapıldığını; bu talebin davalının 15.11.2012 gün ve 01.1.ABB.0.61.640.5112-01/116121 sayılı kararı ile reddedildiğini belirterek; hukuka aykırı olan işlemin iptaline karar verilmesi istemi ile idari yargı yerinde dava açmıştır.

Davalı Adana Büyükşehir Belediyesi Başkanlığı vekili süresi içerisinde verdiği cevap dilekçesinde özetle; görev itirazında bulunmuştur.

Adana 2.İdare Mahkemesi; 08.05.2013 gün ve 2012/1884 Esas sayılı kararı ile; idarenin hizmet kusuru nedeni ile zarar gören kişilerin açacakları tazminat davalarının tam yargı davası olarak idari yargıda görülmesi gerektiği gibi, bu davalar nedeni ile doğan faiz taleplerine ilişkin uyuşmazlıkların da idari yargıda görülmesi gerektiğini belirterek; görev itirazının reddine karar vermiştir.

Davalı Adana Büyükşehir Belediyesi Başkanlığı vekilinin idari yargı yararına olumlu görev uyuşmazlığı çıkartılması yolunda süresi içinde verdiği dilekçesi üzerine dava dosyasının onaylı bir örneği Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'na gönderilmiştir.

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı; 2577 sayılı Yasa'nın 28. Maddesinin 2. Fıkrasında; "Konusu belli bir miktar paranın ödenmesini gerektiren davalarda hükmedilen miktar ile her türlü davalarda hükmedilen vekalet ücreti ve yargılama giderleri, davacının veya vekilinin davalı idareye yazılı şekilde bildireceği banka hesap numarasına, bu bildirim tarihinden itibaren, birinci fıkrada belirtilen usul ve esaslar çerçevesinde yatırılır. Birinci fıkrada belirtilen süreler içinde ödeme yapılmaması halinde, genel hükümler dairesinde infaz ve icra olunur." ve aynı maddenin 6. fıkrasındaki; "Tazminat ve vergi davalarında idarece, mahkeme kararının tebliğ tarihi ile ödeme tarihi arasındaki süreye 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 48 inci maddesine göre belirlenen tecil faizi oranında hesaplanacak faiz ödenir. Ancak mahkeme kararının davacıya tebliği ile banka hesap numarasının idareye bildirildiği tarih arasında geçecek süre için faiz işlemez" şeklindeki düzenlemeler ile davalı idare aleyhine hükmedilen tazminatların ödenmesinde izlenecek usulün belirlendiğini, söz konusu maddelerde yasal faize ilişkin bir düzenleme yapılmadığı için davalı idare tarafından faiz ödemesi yapılmadığını; ancak, 2577 sayılı Yasa'nın 28. Maddesinin 2. fıkrasında talep üzerine idarece ödeme yapılmaması halinde alacağın genel hükümler çerçevesinde infaz edileceğinin açıkça düzenlendiğini; yine 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun 32. Maddesindeki; "Para borcuna veya teminat verilmesine dair olan ilam icra dairesine verilince icra memuru borçluya bir icra emri tebliğ eder. Bu emirde 24 üncü maddede yazılanlardan başka hükmolunan şeyin cinsi ve miktarı gösterilir ve nihayet yedi gün içinde ödenmesi ve bu müddet içinde borç ödenmez veya hükmolunan teminat verilmezse icra mahkemesinden veya istinaf veya temyiz yahut iadei muhakeme yolu ile ait olduğu mahkemeden icranın geri bırakılmasına dair bir karar getirilmedikçe cebri icra yapılacağı ve bu müddet içinde 74 üncü madde mucibince mal beyanında bulunması ve bulunmazsa hapis ile tazyik olunacağı, mal beyanında bulunmaz veya hakikata muhalif beyanda bulunursa hapis ile cezalandırılacağı ihtar edilir./(Ek fıkra:02/07/2012-6352 S.K./7.md.) Yabancı devlet aleyhine başlatılan ilamlı icra takiplerine ilişkin icra emrinde uluslararası andlaşmalar saklı kalmak kaydıyla, borçlu devlete ait olan mallar hakkında cebri icra yapılabileceği hususu ayrıca ihtar edilir." şeklindeki düzenleme ile de ilamlı icra yolu ile takibin ve bu takip sırasında yapılacak itiraz ve şikayetlerin adli yargı mercilerinde çözümleneceğinin düzenlendiğini belirtilerek, 2247 sayılı Yasa'nın 10'uncu maddesi uyarınca, olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılmasına ve dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderilmesine karar vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE :

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Serdar ÖZGÜLDÜR'ün Başkanlığında, Üyeler: Eyüp Sabri BAYDAR, Ali ÇOLAK, Sıddık YILDIZ, Nurdane TOPUZ, Ayhan AKARSU, Mehmet AKBULUT 'un katılımlarıyla yapılan 30.12.2013 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME: Başvuru yazısı ve dava dosyası örneği üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi gereğince yapılan incelemeye göre, davalı Adana Büyükşehir Belediyesi Başkanlığı vekilinin anılan Yasanın 10/2 maddesinde öngörülen yönteme uygun olarak yaptığı görev itirazının reddedilmesi ve 12/1. maddede belirtilen süre içinde başvuruda bulunması üzerine Danıştay Başsavcısı'nca, davalı Adana Büyükşehir Belediyesi Başkanlığı bakımından 10.maddede öngörülen biçimde, olumlu görev uyuşmazlığı çıkarıldığı anlaşılmaktadır. Usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hakim Birgül YİĞİT'in, davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Mehmet BAYHAN ile Danıştay Savcısı Mehmet Ali GÜMÜŞ'ün idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, Adana 2. İdare Mahkemesi'nin 05.10.2010 gün ve 2009/126 Esas, 2010/1081 Karar sayılı kararı ile davacılara 20.000 TL maddi ve 40.000 TL manevi tazminat ödemeye mahkum edilen davalının, bu tazminat için 05.10.2010 ile 05.07.2012 günü arası dönem için öngörülen yasal faizi ödememesi nedeni ile, davacının yaptığı ödeme isteminin reddine ilişkin kararının iptali istemi ile açılmıştır.

Anayasa'nın 125. maddesinin son fıkrasında, idarenin kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlü olduğu kurala bağlanmış olup, buna göre idare, hukuka aykırılığı saptanan işlem ve eylemlerinden doğan hak ihlâlini tam olarak gidermek; diğer bir ifadeyle hakları ihlâl edilenlerin uğradığı gerçek zararları tazmin etmekle yükümlü bulunmaktadır.

Nitekim, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 12. maddesine göre, ilgililerin haklarını ihlâl eden bir idari işlem dolayısıyla idari yargı yerlerinde doğrudan doğruya tam yargı davası veya iptal ve tam yargı davalarını birlikte açabilecekleri gibi ilk önce iptal davası açarak bu davanın karara bağlanması üzerine, bu hususstaki kararın veya kanun yollarına başvurulması halinde verilecek kararın tebliği veya bir işlemin icrası sebebiyle doğan zararlardan dolayı icra tarihinden itibaren dava süresi içinde tam yargı davası açabilmeleri olanaklıdır.

İdari yargıda, tam yargı davası ile, hukuka aykırılığı saptanan işlem ve eylemlerden dolayı idarenin tazmin yükümlülüğü gerçekleşmiş zararlar gözönüne alınarak para cinsinden tayin edildiğinden, faiz, gerçek zararların giderilmesi bakımından bir tazmin şekli olarak karşımıza çıkmaktadır.

Hukukumuzda faiz, asıl alacağın bir unsuru olmayıp, hukuki niteliği itibariyle asıl alacağı genişleten fer'i bir hak; ayrı bir alacaktır. Nitekim hukuk yargılamasında, asıl alacaktan bağımsız nitelikte olmasına ve belirli koşullarda asıl alacaktan bağımsız olarak talep ve dava edilebildiği gibi üçüncü kişiye temlik edilebilmesine karşılık, idari yargılamada faiz, bir tam yargı davasının konusunu oluşturan alacağa sıkı sıkıya bağlı olarak talep ve dava olunabilmektedir.

Dava konusu olayda, davacıların müşterek çocuğunun su kanalına düşerek ölmesi nedeni ile davalı idare aleyhine idari yargıda tam yargı davası açtıkları, Adana 2. İdare Mahkemesi'nin 05.10.2010 gün ve 2009/126 Esas, 2010/1081 Karar sayılı kararı ile davanın kabulüne karar verdiği ve idareye başvuru tarihi olan 12.11.2008 tarihinden itibaren işleyecek yasal faizi ile birlikte 20.000 TL maddi ve 40.000 TL manevi tazminatın davalıdan alınarak davacılara ödenmesine hükmettiği, ilamın infazı amacı ile davacıların Adana 3. İcra Müdürlüğü'nde davalı aleyhine takip başlattığı ve takibin kesinleştiği; davacılara tam yargı davasına konu asıl alacak miktarının ödendiği; ancak davacıların, 05.10.2010 tarihi ile 05.07.2012 tarihi arasındaki dönem için asıl alacağa işleyecek faiz miktarının ödenmesine yönelik başvurularının, davalı idarenin 15.11.2012 gün ve 01.1.ABB.0.61.640.5112-01/116121 sayılı kararı ile reddedildiği, davacıların bu red kararının iptali istemi ile idari yargı yerinde dava açtığı anlaşılmaktadır.

Şu halde, yapılması gereken ilk tespit; idari yargıda açılacak müstakil faiz istemli bir davanın "türünün" ne olduğunun ortaya konulması gerektiğidir. Bilindiği üzere, idari yargılamanın özelliği, dava türlerinin "iptal" ve "tam yargı" davaları olmak üzere iki kategoride tasnifi sonucunu doğurmuştur. Yine uygulamada, faizin bir tam yargı davası ile birlikte talebi olağan bir yol olmakla birlikte; sadece iptal istemiyle açılan davalarda da, iptali istenen idari tasarrufun gerçekte maddi bir değer, özlük hakkı vb. olması halinde, iptal talebiyle birlikte faiz istemleri de vaki olmakta ve bu taleplerin de yetkili idari yargı yerince kabul edilerek, bu yönde hüküm tesis edildiği görülmektedir. Ne var ki, incelemeye konu " müstakil faiz istemli" davaların belirtilen idari dava türleri arasında yer almadığı da maddi bir gerçektir. Ancak, kökeninde bir "iptal davası" olan bu tür bir davanın, " işlemden doğan tam yargı davası" benzeri olarak nitelendirilmesi de, işin tabiatı ve uygulamanın yarattığı zorunluluk karşısında doğal kabul edilmelidir. Şu halde, müstakil faiz istemiyle açılan bu davanın bir "idari" dava türü olarak nitelendirilmesinde zaruret bulunmaktadır.

Nitekim faiz istemi ile bu istem için izlenecek usule ilişkin yasal düzenlemeler 6352 sayılı Kanun ile 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 28. maddesine eklenmiştir.

Buna göre;

02/07/2012 tarih ve 6352 Sayılı Kanun ile değişik 2577 sayılı Yasa'nın 28. Maddesinin 2. Fıkrasında ; "Konusu belli bir miktar paranın ödenmesini gerektiren davalarda hükmedilen miktar ile her türlü davalarda hükmedilen vekalet ücreti ve yargılama giderleri, davacının veya vekilinin davalı idareye yazılı şekilde bildireceği banka hesap numarasına, bu bildirim tarihinden itibaren, birinci fıkrada belirtilen usul ve esaslar çerçevesinde yatırılır. Birinci fıkrada belirtilen süreler içinde ödeme yapılmaması halinde, genel hükümler dairesinde infaz ve icra olunur." şeklindeki düzenlemeler ile mahkeme ilamlarının davalı idarece ne şekilde yerine getirileceği düzenlenmiştir.

02/07/2012 tarih ve 6352 Sayılı Kanun ile değişik 2577 sayılı Yasa'nın 28. Maddesinin 6. Fıkrasında ; "Tazminat ve vergi davalarında idarece, mahkeme kararının tebliğ tarihi ile ödeme tarihi arasındaki süreye 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 48 inci maddesine göre belirlenen tecil faizi oranında hesaplanacak faiz ödenir. Ancak mahkeme kararının davacıya tebliği ile banka hesap numarasının idareye bildirildiği tarih arasında geçecek süre için faiz işlemez" şeklindeki düzenleme ile de kararlara uygulanacak faiz ile ilgili düzenlemeler yapılmıştır.

Sonuç olarak; davacının faiz isteminin reddine ilişkin kararın iptaline yönelik açtığı davanın temelinde, müstakilen faiz talebinin yer aldığı, bu istemin kaynağını ise idari yargıda açılan ve kabul edilen tam yargı davasının oluşturduğu, gerek 2577 sayılı Yasa'nın 28. Maddesinde değişiklik yapan 6352 sayılı Yasa hükümleri ve gerekse konuya ilişkin yukarıda bulunulan tespitler dikkate alındığında, söz konusu davadaki faiz isteminin idari davaya konu olabileceği anlaşılmıştır.

Bu "ön sorun" aşıldıktan sonra, söz konusu görev uyuşmazlığının esasına gelince:

Davacı vekili, dava dilekçesinde; davalı idareye 05.10.2010 tarihinden 6352 sayılı Yasa'nın yürürlüğe girdiği 05.07.2012 tarihine kadar geçen 2 yıllık süre zarfından hükmedilen tazminat tutarına işleyen yasal faizin davacılara ödenmesine yönelik istemin, davalı idarece 15.11.2012 gün ve 01.1.ABB.0.61.640.5112-01/116121 sayılı kararı ile reddedilmesine yönelik kararın, yasaların geriye yürüyemeyeceği ilkesine aykırı nitelikte olduğundan iptaline karar verilmesini gerektiğini belirtmiştir. Gerek dava dilekçesi içeriğinden gerekse dilekçenin sonuç kısmından davacının asıl isteminin, idarece tesis edilen ve faiz alacağının tahsiline engel teşkil eden işlemin, hukuka aykırılığı nedeni ile iptaline karar verilmesi olduğu kanaatine ulaşılmıştır.

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2. Maddesinin 1. Fıkrasında "a)İdari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlal edilenler tarafından açılan iptal davaları,/b) İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları,/c) (Değişik bent: 18/12/1999 - 4492/6 md.) Tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar." şeklinde idari yargı dava türleri sayılmış; Aynı kanunun 2. Fıkrasında ; "İdari yargı yetkisi, idari eylem ve işlemlerin hukuka uygunluğunun denetimi ile sınırlıdır. İdari mahkemeler; yerindelik denetimi yapamazlar, yürütme görevinin kanunlarda gösterilen şekil ve esaslara uygun olarak yerine getirilmesini kısıtlayacak, idari eylem ve işlem niteliğinde veya idarenin takdir yetkisini kaldıracak biçimde yargı kararı veremezler." şeklindeki düzenleme ile de idari yargı yetkisinin, idari

işlemlerin hukuka uygunluğunun denetimi ile sınırlı olarak gerçekleştirileceğinin düzenlendiği anlaşılmaktadır.

2576 Sayılı Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri Ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluşu Ve Görevleri Hakkında Kanun'un 'İdare Mahkemelerinin Görevleri Başlıklı' 5. Maddesinde ; "İdare mahkemeleri, vergi mahkemelerinin görevine giren davalarla ilk derecede Danıştay'da çözümlenecek olanlar dışındaki:

a) İptal davalarını,

b) Tam yargı davalarını,

c) (Değişik alt bent: 08/06/2000 - 4577/2. md.) Tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davaları,

d) Diğer kanunlarla verilen işleri,

Çözümler.

2. Özel Kanunlarda Danıştay'ın görevli olduğu belirtilen ve İdari Yargılama Usulü Kanunu ile idare mahkemelerinin görevli kılınmış bulunduğu davaları çözümler. "şeklindeki düzenleme ile idari işlemlerin hukuka uygunluğunun denetimi ve hukuka aykırı olması durumunda iptali istemine ilişkin davaların idare mahkemelerinde görüleceğinin belirtildiği görülmektedir.

Tüm bu tespitler ve yasal düzenlemeler çerçevesinde yapılan değerlendirme neticesinde; davacının, müstakil faiz talebine dayalı başvurusunun reddine ilişkin idari işlemin iptaline yönelik isteminin 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2/1-a maddesinde yer alan " İdari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlal edilenler tarafından açılan iptal davaları " kapsamında idari yargı yerince çözümlenmesi gerektiği kanaatine ulaşılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı'nın başvurusunun reddine karar verilmesi gerekmiştir.

SONUÇ : Davanın çözümünde İDARİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı'nın BAŞVURUSUNUN REDDİNE, 30.12.2013 gününde OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.